

современных условиях хозяйствования / В. В. Бурцев. – М., 2007. – № 6. – С. 20–25.
4. Андропова А. Оперативный контроллинг / А. Андропова, Е. Печатнова. – М. – 2006.
5. Карминский А. М. Контроллинг в бизнесе. Методологические и практические основы построения контроллинга в организациях, 2-е изд. / А. М. Карминский, Н. И. Оленев, А. Г. Примак, С. Г. Фалько. – М. : Финансы и статистика, 2002. 6. Сайфиева С. Н. Контроллинг как современная концепция системного управления предприятием / С. Н. Сайфиева, М. А. Быкадоров // Проблемы экономики. – М. : Спутник. – 2006. – №3. 7. Сафаров А. Контроллинг: история внедрения / А. Сафаров, Т. Бабенкова // Управление компанией. – 2005. – №3. 8. Сухарева, Л. А. Контроллинг – основа управления бизнесом / Л. А. Сухарева, С. Н. Петренко. – М. : Эльга, Ника-Центр, 2002. – 208 с.

Bibliography (transliterated): 1. Verkhoglyadova, N. I. "Kontroling in sistemi upravlinnya pidpriemstvom." *Power that regioni*. No. 5 (2008): 16–21. Print. 2. Teplyakova, T. Y. *Controlling*. Ulyanovsk: UISTU, 2010. Print. 3. Burtsev, V. V. *Internal control marketing activities of companies in the current economic conditions*. Moscow, 2007. No. 6. 20–25. Print. 4. Andronov, A. *Operative controlling*. Moscow, 2006. Print. 5. Karminsky, A. M. *Controlling in business. Methodological and practical OC are new construction of controlling in organizations*. 2nd ed. Moscow: Finance and Statistics, 2002. Print. 6. Sayfieva, S. N. "Controlling as modern concept of enterprise management system." *Problems of Economics*. – Moscow: Satellite, 2006. No. 3. Print. 7. Safarov, A. "Controlling history introduction." *Management of the company*. No. 8 (2005). Print. 8. Sukhareva, L. A. *Controlling – the basis of business management*. Moscow: Elga, Nick Center, 2002. Print.

Надійшла (received) 11.03.2015.

УДК 339.138

О. А. МАТРОСОВА, магістрант, НТУ «ХП»;

В. А. МІЩЕНКО, д-р економ. наук, проф., НТУ «ХП»

КОНТРОЛІНГ, ЙОГО СУТНІСТЬ ТА ЕКОНОМІЧНЕ ЗНАЧЕННЯ

У статті проаналізовані теоретичні та методичні бази контролінгу. Вивчено визначення сутності контролінгу, місце в економіці підприємства та еволюція розвитку. Розкрито роль і місце контролінгу в управлінні підприємством. У результаті проведеного аналізу, виявлено, контролінг як система спрямованих дій, пов'язаних удосконаленням планування, інформаційного супроводу та контролю й регулювання, є методичним інструментом управління фінансовими результатами підприємства.

Ключові слова: контролінг, підприємство, управління підприємством, фінанси.

Вступ та постановка проблеми. У сучасних складних умовах ринку надзвичайно актуальними залишаються питання ефективного управління та забезпечення стабільного розвитку підприємств всіх форм власності. Сучасні реалії передбачають наявність альтернатив здійснення

© О. А. Матросова, В. А. Міщенко, 2015

вибору ресурсів, надійних партнерів і джерел фінансування, форм і способів інвестицій. У зв'язку з цим виникла об'єктивна необхідність освоєння нових методів управління, що базуються на сучасних методиках аналізу господарської діяльності, планування, обліку і контролю, спрямованих на комплексне вирішення численних проблем діяльності вітчизняних підприємств. Оновлені методи управління мають на меті не лише інформувати керівництво про поточні результати діяльності підприємства, але й прогнозувати його розвиток при зміні внутрішніх і зовнішніх умов господарювання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Для досягнення поставленої мети були проаналізовані публікації таких вітчизняних дослідників як А. С. Заговора, В. І. Одноволик, М. С. Пушкар, І. О. Криворотько, Г. А. Семенов, М. Ф. Базась, О. В. Добровольська та ін. Проблемами контролінгу займалися також відомі західні вчені-економісти: А. Дайле, Р. Манн, Т. Райхман, Х. Й. Фольмут [1–3].

Незважаючи на численні публікації з проблематики контролінгу, в Україні і досі відсутнє чітке однозначне уявлення навіть про суть поняття «контролінг», на визначенні якого має ґрунтуватися методологія та розроблятися теоретико-методичні підходи до впровадження контролінгу у вітчизняну практику господарювання.

Більшість вчених використовують системний підхід при встановленні сутності контролінгу, інші – процесний, а окремі вчені розглядають контролінг лише як методологічну базу для прийняття управлінських рішень. Думки вчених не збігаються і у визначенні набору функцій, що виконує контролінг.

Метою статті є дослідження сучасних підходів до визначення поняття контролінгу та визначення його місця в системі управління підприємством.

Основні результати дослідження. Контролінг – це один з найновіших напрямів інформаційно-економічного розвитку підприємства. В сучасних умовах господарювання інтерес до нього проявляється у все більшій мірі, що зумовлено появою значної кількості перекладених видань з питань обліку, фінансів, ціноутворення тощо[5].

Контролінг виконує найважливу функцію підтримки системи менеджменту і займається:

- 1) плануванням і постановкою мети (глобальних і локальних стратегій);
- 2) збором, аналізом внутрішньої і зовнішньої інформації;
- 3) цілеспрямованим управлінням, координацією і контролем.

Контролінг повинен створювати систему ефективного управління підприємством, направлену на поступовий, ефективний, економічний і рентабельний її розвиток [6].

Останніми роками посилюється акцент на визначенні контролінгу

як системи інформаційного забезпечення для системи ефективного менеджменту фірми.

Основні задачі контролінгу можна згрупувати таким чином:

- інформаційне забезпечення процесів бухгалтерського обліку, планування і прогнозування;
- координація і контроль виробничих і фінансових аспектів діяльності підприємства;
- інтеграція, системна організація підприємства;
- планування (поточне, середньострокове, довгострокове);
- контроль (порівняння заданих і фактичних показників, аналіз взаємовідносин, аналіз пріоритетів і недоліків);
- управління (проведення заходів щодо підготовки, коректування стратегій і задач);
- мотивація персоналу щодо виконання поставлених перед ними задач в частині фінансового планування, наприклад, через систему преміювання [8].

Відомо досить широке і загальне розуміння контролінгу як концепції економічного управління підприємством, направленої на виявлення шансів і ризиків, пов'язаних з отриманням прибутку в умовах ринку [7].

Контролінг – це якісно нове явище в теорії і практиці управління підприємством. Контролінг є принципово новою концепцією в управлінні підприємством, яка здатна забезпечити підтримку внутрішнього балансу економіки підприємства й ефективного його розвитку шляхом формування об'єктивної інформації про витрати та доходи, що дає змогу приймати оптимальні управлінські рішення. Він забезпечує прогнозний результат діяльності й ефективний зворотній зв'язок, переводить управління підприємством на новий рівень, інтегруючи та спрямовуючи діяльність різних служб і підрозділів підприємства на досягнення найважливіших завдань. Роль контролінгу, як підсистеми фінансового управління підприємством, полягає у підтримці та наданні допомоги керівнику. Беручи за основу дані бухгалтерського обліку, як джерело інформації, служба контролінгу вивчає явища і процеси, що відбуваються на підприємстві, виявляє слабкі місця, порівнює фактичні показники із запланованими та аналізує причини відхилення, а також пропонує заходи щодо покращення ситуації на підприємстві [4].

Висновки. Контролінг відіграє дуже важливу роль в системі управління підприємством, будучи одним із найсучасніших і ефективних систем керування підприємством, є відособленою системою, економічна сутність якої полягає в динамічному процесі перетворення та інтеграції існуючих методів обліку, аналізу, планування, контролю і координації в

єдину систему отримання, оброблення інформації для прийняття на її основі управлінських рішень, а точніше в систему управління підприємством, орієнтовану на досягнення всіх завдань, що постають перед підприємством. Контролінг як система спрямованих дій, пов'язаних удосконаленням планування, інформаційного супроводу та контролю й регулювання, є методичним інструментом управління фінансовими результатами підприємства.

Список літератури: 1. *Верхоглядова Н. І.* Контролінг у системі управління підприємством / *Н. І. Верхоглядова, В. Н. Шило та ін.* // Держава та регіони. – 2008. – №5. – С. 16–21. 2. *Килимнюк В.* Еволюція контролінгу, його місце та роль в економіці підприємства / *В. Килимнюк* // Економіст. – 2004. – №1. – С.23–29. 3. *Прохорова В. В.* Контролінг – від теорії до реалізації на практиці: Монографія / *В. В. Прохорова, Л. С. Мартюшева, Н. Ю. Петрусевич, Ю. В. Прохорова*// Харківський національний економічний університет. – Харків: ІНЖЕК, 2006. – 198 с. 4. *Андропова А.* Оперативный контроллинг / *А. Андропова, Е. Печатнова.* – М. – 2006. 5. *Карминский А. М.* Контроллинг в бизнесе. Методологические и практические основы построения контроллинга в организациях, 2-е изд. / *А. М. Карминский, Н. И. Оленев, А. Г. Примак, С. Г. Фалько.* – М. : Финансы и статистика, 2002. 6. *Сайфиева С. Н.* Контроллинг как современная концепция системного управления предприятием / *С. Н. Сайфиева, М. А. Быкадоров* // Проблемы экономики. – М. : Спутник. – 2006. – №3. 7. *Пушкар М. С.* Контролінг – інформаційна підсистема стратегічного менеджменту: Монографія / *М. С. Пушкар, Р. М. Пушкар* // – Тернопіль: Карт-бланш, 2004. – 370 с. . 8. *Сухарева, Л. А.* Контроллинг – основа управления бизнесом / *Л. А. Сухарева, С. Н. Петренко.* – М. : Эльга, Ника-Центр, 2002. – 208 с.

Bibliography (transliterated): . Verkhoglyadova, N. I. "Kontroling in sistemi upravlinnya pidpriemstvom." *Power that regioni.* No. 5 (2008): 16–21. Print. 2. Kilimnyuk, V. "Evolyutsiya kontrolingu, Yogo Location in the role ekonomitsi pidpriemstva." *Ekonomist.* No. 1 (2004): 23–29. Print. 3. Prokhorov, V. V. *Kontroling – od teorii to realizatsii on praktitsi.* Kharkiv: INZHEK, 2006. Print. 4. Andronov, A. *Operative controlling.* M., 2006. Print. 5. Karminsky, A. M. *Controlling in business. Methodological and practical OC are new construction of controlling in organizations.* 2nd ed. Moscow: Finance and Statistics, 2002. Print. 6. Sayfieva, S. N. "Controlling as modern concept of enterprise management system." *Problems of Economics.* – Moscow: Satellite, 2006. No. 3. Print. 7. Pushkar, M. S. *Kontroling – informatsiyna pidsistema strategichnogo management.* Ternopil: Carte Blanche, 2004. Print. 8. Sukhareva, L. A. *Controlling – the basis of business management.* Moscow: Elga, Nick Center, 2002. Print.

Надійшла (received) 11.03.2015.